

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 04. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2060/2020, ECLI:CZ:NS:2022:25.CDO.2060.2020.1

Číslo: 2/2022

Právní věta:

Ve věcech peněžité náhrady za zásah do práva na soukromý a rodinný život způsobený usmrcením osoby blízké podle § 2959 o. z. se pro účely určení tarifní hodnoty postupuje podle § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (ve znění pozdějších předpisů).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.04.2021

Spisová značka: 25 Cdo 2060/2020

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Náklady řízení, Odměna advokáta

Předpisy: § 2959 o. z.
§ 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. [25 Cdo 4210/2018](#), uveřejněný pod číslem 52/2021 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. [22 Cdo 4272/2007](#), uveřejněný pod číslem 25/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2013, sp. zn. [30 Cdo 2250/2012](#), uveřejněný pod číslem 108/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2005, sp. zn. [21 Cdo 1951/2004](#), uveřejněný pod číslem 21/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2019, sp. zn. [25 Cdo 1901/2018](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. [30 Cdo 3378/2013](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2015, sp. zn. [30 Cdo 1791/2015](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2004, sp. zn. [21 Cdo 1109/2004](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2010, sp. zn. [33 Cdo 315/2010](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2003, sp. zn. [21 Cdo 968/2003](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2019, sp. zn. [25 Cdo 1065/2019](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. [21 Cdo 3597/2007](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2004, sp. zn. [25 Cdo 798/2003](#)

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2020, sp. zn. 25 Co 6/2020.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Mladé Boleslavi rozsudkem pro uznání ze dne 25. 10. 2019, č. j. 16 C 266/2019-65, uložil žalované zaplatit žalobcům celkem 7 400 000 Kč s úrokem z prodlení, rozhodl o nákladech řízení a soudním poplatku. Rozhodl tak podle § 153a odst. 3 o. s. ř. rozsudkem pro uznání o žalobě na náhradu nemajetkové újmy způsobené úmrtím osoby blízké žalobcům, neboť žalovaná se ve lhůtě 30 dnů od doručení kvalifikované výzvy podle § 114b o. s. ř. dne 12. 9. 2019 do její datové schránky nevyjádřila a podmínky pro jeho vydání byly splněny.

2. Krajský soud v Praze k odvolání žalované rozsudkem ze dne 19. 2. 2020, č. j. 25 Co 6/2020-105, změnil výši náhrady nákladů řízení, ve zbytku rozsudek pro uznání potvrdil a rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Považoval podmínky pro vydání výzvy podle § 114b o. s. ř. za splněné. Povaha věci vyžadovala, aby soud měl k dispozici kvalifikované vyjádření od žalované, žaloba měla veškeré náležitosti, byla určitá a srozumitelná. Žalobní nárok vycházel ze skutkových tvrzení obsažených v žalobě a nebyl v rozporu s hmotným právem, neboť vyplýval z § 2959 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Odvolací soud odmítl argument žalované, že z její procesní aktivity v obdobných věcech v jiných řízeních před soudem prvního stupně muselo být soudu patrné, že bude procesně aktivní i v projednávané věci, jakož i argument technické závady systému určeného pro zobrazování datových zpráv, neboť sama žalovaná předložila zprávu dodavatele systému, podle které závadou netrpěl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 o. s. ř. tím, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (odkázala na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2019, sp. zn. [25 Cdo 1065/2019](#), a ze dne 13. 9. 2018, sp. zn. [33 Cdo 1635/2018](#)) a rozhodovací praxe Ústavního soudu (zejména od nálezů Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2017, sp. zn. [I. ÚS 2693/16](#), ze dne 12. 9. 2016, sp. zn. [I. ÚS 3263/13](#), ze dne 20. 3. 2018, sp. zn. [III. ÚS 3964/17](#), či ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. [Pl. ÚS 13/15](#)). Jde o otázku naplnění jednotlivých podmínek pro vydání rozsudku pro uznání, resp. splnění podmínek pro vydání

kvalifikované výzvy podle § 114b o. s. ř. Kvalifikovanou výzvu nemohl soud prvního stupně vydat, neboť žaloba byla nesrozumitelná, neurčitá a nevyplýval z ní nárok, který byl žalobcům přiznán. Ti neunesli břemeno tvrzení a břemeno důkazní, zejména v souvislosti s příčinnou souvislostí mezi úmrtím jejich osoby blízké a údajným pochybením žalované. Žalované nebyla před zasláním výzvy podle § 114b o. s. ř. zaslána prostá výzva podle § 114a o. s. ř., ani v řízení nebyl vydán platební rozkaz, elektronický platební rozkaz či evropský platební rozkaz. Nebyly-li splněny podmínky pro vydání kvalifikované výzvy, nemohl být vydán ani rozsudek pro uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř. Žalovaná zdůraznila, že fikce uznání představuje významný zásah do procesního postavení účastníka řízení, jehož důsledkem je nezvratné odepření meritorního přezkumu věci, a že žalobci zcela účelově zamlčeli vyjádření, které jim zaslala v reakci na jejich předžalobní výzvu. Zopakovala, že kvalifikovaná výzva jí nebyla doručena kvůli chybě v systému, který používá v souvislosti s datovou schránkou. Navrhla zrušení rozhodnutí odvolacího soudu i rozhodnutí soudu prvního stupně.

4. Žalobci se ve svém vyjádření ztotožnili s právním posouzením odvolacího soudu, podrobně rozebrali rozhodnutí, na které odkázala v dovolání žalovaná, uvedli, proč se nevztahují na projednávaný spor, a navrhli, aby bylo dovolání jako nepřipustné odmítnuto.

III. Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatele (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), avšak není přípustné (§ 237 o. s. ř.).

6. Usnesení podle § 114b odst. 1 o. s. ř. je právním prostředkem přípravy jednání, kterou soud provádí, aby bylo možné věc rozhodnout zpravidla při jediném jednání. Povaha věci vyžaduje vydání usnesení, je-li zjišťování skutkového stavu věci s ohledem na předpokládané množství odlišných tvrzení účastníků a navrhovaných důkazů obtížné a kdy bez znalosti stanoviska žalovaného nelze první jednání připravit tak, aby při něm bylo možné věc rozhodnout (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2004, sp. zn. [21 Cdo 1109/2004](#), či ze dne 23. 2. 2010, sp. zn. [33 Cdo 315/2010](#)). K přípravě jednání – a v jejím rámci též k vydání usnesení podle § 114b odst. 1 o. s. ř. – soud přistoupí až tehdy, jsou-li splněny podmínky řízení a byly-li odstraněny případné vady v žalobě. Má-li žaloba vady, neboť neobsahuje všechny stanovené náležitosti, je nesrozumitelná nebo neurčitá, soud žalobu odmítne, nebyla-li přes výzvu předsedy senátu řádně opravena nebo doplněna a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. [21 Cdo 968/2003](#), a ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. [22 Cdo 4272/2007](#), a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 12. 2015, sp. zn. [25 Cdo 3937/2015](#), případně ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. [28 Cdo 504/2016](#)). Z žaloby musí vyplývat vztah mezi skutkovými tvrzeními a petitem (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2013, sp. zn. [30 Cdo 2250/2012](#)). Jsou-li tyto náležitosti žaloby splněny, je soud oprávněn kvalifikovanou výzvu podle § 114b odst. 1 o. s. ř. vydat.

7. V daném případě žalobci podali žalobu, která obsahovala veškeré zákonné náležitosti ve smyslu § 79 o. s. ř., nejednalo se o žalobu neurčitou či nesrozumitelnou. Dostatečně v ní vylíčili skutková tvrzení nezbytná pro právní posouzení věci, kterým odpovídal navrhovaný petit, včetně tvrzení o příčinné souvislosti mezi pochybením žalované a úmrtím osoby blízké žalobcům. Uplatněný nárok na náhradu nemajetkové újmy nebyl v rozporu s hmotným právem a nejednalo se o věc, v níž by nebylo možno uzavřít a schválit smír (§ 153b odst. 3 o. s. ř.). Namítla-li žalovaná, že žalobci neunesli břemeno důkazní, a soud tak neměl rozhodnout rozsudkem pro uznání, resp. neměl ani vydat kvalifikovanou výzvu, nevzala v úvahu podstatu procesního institutu uznání nároku podle § 153a odst. 3 o. s. ř., která je založena na fiktivním předpokladu, že žalovaný uznává skutková tvrzení, obsažená v žalobě, tedy že jsou tato tvrzení nesporná a proto k nim není vedeno žádné dokazování. Podmínkou je jen to, aby byla úplná žalobní tvrzení a aby požadované plnění podle hmotného práva odpovídalo daným tvrzením.

8. Z textu § 114b odst. 1 o. s. ř. jednoznačně vyplývá nepřípadnost námitky, že soud neučinil před kvalifikovanou výzvou nejdříve prostou výzvu, a současně, že kvalifikovanou výzvu nemohl vydat, neboť v řízení nebyl vydán platební rozkaz, elektronický platební rozkaz či evropský platební rozkaz. Podle citovaného ustanovení není prostá výzva nezbytnou podmínkou pro vydání kvalifikované výzvy, kterou je dále možné vydat nejen v souvislosti s (elektronickým, evropským) platebním rozkazem, ale rovněž vyžaduje-li to povaha věci. Z rozhodnutí odvolacího soudu a soudu prvního stupně se dostatečně podává, proč to povaha věci v daném případě vyžadovala. Jednalo se o složitý spor z oblasti péče o zdraví, kde se důvodně předpokládaly skutkové námitky žalované i rozsáhlé dokazování. Kvalifikovaná výzva byla řádně doručena do datové schránky žalované, která sice tvrdila nefunkčnost systému, jež používá pro práci s datovou schránkou, avšak současně sama předložila prohlášení dodavatele systému, který nefunkčnost systému vyloučil.

9. Odvolací soud se nikterak neodchýlil od rozhodovací praxe dovolacího soudu vztahující se ke splnění podmínek pro vydání kvalifikované výzvy. Tento závěr není v rozporu s žalovanou předloženými rozhodnutími Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, naopak, rozhodnutí odvolacího soudu plně respektuje tezi, že kvalifikovanou výzvu by soud měl vydávat pouze v těch případech, kdy žalovaný není aktivní způsobem, který je pro vydání kvalifikované výzvy právně relevantní (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2005, sp. zn. [21 Cdo 1951/2004](#), ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. [21 Cdo 3597/2007](#), nebo ze dne 24. 7. 2019, sp. zn. [25 Cdo 1065/2019](#)), z obsahu spisu nevyplývá, že je žalovaný aktivní, a ani žalobce v žalobě netvrdí očekávanou aktivitu žalovaného, který nárok popírá, a sám z toho důvodu ani nenavrhuje vydání platebního rozkazu, jelikož se mu jeví takový postup jako nadbytečný (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 2. 2018, sp. zn. [III. ÚS 3694/17](#)). Žalovaná nebyla aktivní, její aktivita nevyplývala ani ze spisu, žalobci ji v žalobě netvrdili a sami navrhovali vydání platebního rozkazu. Aktivita žalované v jiných sporech nemůže být relevantní, neboť vždy musí být posuzována v konkrétním řízení, ve kterém je kvalifikovaná výzva vydána. Na správnosti postupu soudu prvního stupně spočívajícího ve vydání kvalifikované výzvy by nic nezměnilo ani předložení reakce žalované ze dne 6. 9. 2019 na předžalobní výzvu žalobců, neboť v ní žalovaná pouze uvedla, že zaujme stanovisko k uplatněnému nároku ve lhůtě 30 dnů. Nevyplývalo z ní, že by žalovaná nárok neuznávala a hodlala se v případném soudním sporu bránit. Ani takové vyjádření by však nebylo překážkou pro vydání kvalifikované výzvy podle § 114b odst. 1 o. s. ř. (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2004, sp. zn. [25 Cdo 798/2003](#)).

10. Proti výroku o náhradě nákladů řízení není dovolání podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř. objektivně přípustné.

11. Ze všech těchto důvodů dovolací soud dovolání žalované podle § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. odmítl.

12. Dovolací soud, s vědomím nejednotné judikatury ve věci určení tarifní hodnoty pro účely výpočtu odměny advokáta podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů; (dále jen „vyhláška č. 177/1996 Sb.“), dospěl k závěru o správnosti té linie soudních rozhodnutí (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2019, sp. zn. [25 Cdo 1901/2018](#), či rozsudek ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. [25 Cdo 4210/2018](#)), podle které ve věcech peněžitě náhrady za zásah do práva na soukromý a rodinný život způsobený usmrcením osoby blízké podle § 2959 o. z. (tj. do osobnostního práva) nelze při stanovení odměny advokáta postupovat podle § 7 ve spojení s § 8 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb. Tato ustanovení nereflktují povahu řízení o peněžitých náhradách za újmu na přirozených právech člověka, neboť v době započetí úkonu právní služby nelze určit výši plnění, jestliže určení výše náhrady závisí na posouzení soudu podle mnoha kritérií (intenzita vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční či hmotná závislost na zemřelém, případné poskytnutí jiné satisfakce, postoj škůdce, dopad události do jeho duševní sféry, majetkové poměry škůdce, míra zavinění, resp. míra spoluzpůsobení smrti poškozeným, vzít v potaz je třeba i okolnosti vyjmenované

v § 2957 o. z.). Na tyto případy je, obdobně jako v případech řízení o zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným výkonem veřejné moci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. [30 Cdo 3378/2013](#), nebo ze dne 26. 5. 2015, sp. zn. [30 Cdo 1791/2015](#)), přiléhavé aplikovat ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu, jež ostatně dle výslovného znění na věci osobnostních práv, v nichž je navrhována náhrada nemajetkové újmy, dopadá. Odměna advokáta se proto v projednávané věci vypočte z paušální tarifní hodnoty 50 000 Kč v citovaném ustanovení stanovené.

13. V dovolacím řízení má každý z úspěšných žalobců právo na náhradu nákladů, které se skládají z odměny advokáta ve výši 2 480 Kč podle § 1 odst. 2, § 6 odst. 1, § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. a) a § 11 odst. 1 písm. k) vyhlášky č. 177/1996 Sb. za jeden úkon právní služby snižené o 20 % dle § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., spočívající ve vyjádření k dovolání žalované, a z paušální náhrady hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč podle § 2 odst. 1 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. rozdělené mezi všechny žalobce (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. [25 Cdo 1610/2014](#)), to vše zvýšeno o náhradu za daň z přidané hodnoty ve výši 21% podle § 137 odst. 3 o. s. ř. Celkem tedy 3 042 Kč pro každého z žalobců.